

HANKERAPORTTI

Tulevaisuuden kalastajatesiselvitys mahdollisuuksista kouluttaa uusia kalastajia lounaiselle merialueelle

Hankkeen tausta ja tavoitteet

Kalastuksen tulevaisuudennäkymät tulonlähteenä ovat murroksessa. Kalastus on vaikeutunut haittaeläinten kantojen kasvun myötä, mutta toisaalta kotimaisesta kalasta on markkinoilla pula. Kotimaisen kalan syöminen on terveellistä ja myös ympäristöteko, mitattiin sitä sitten hiilijalanjäljellä, tai Itämeren ravinnekuormituksella. Siitä huolimatta toimijoiden keski-ikä nousee, kalastajien määrä vähenee, eikä uusia tulijoita alalle ole riittävästi. Suurin tarve uusille tekijöille on alkutuotannossa. Kalastaja-linjoille on oppilaitoksissa vähän hakijoita. Perinteisen koulutuksen rinnalla tulisi kokeilla vaihtoehtoisia reittejä kalastajaksi. Menestyminen kalastajana edellyttää monialaista osaamista, kokemusta ja tietopohjaa. Varsinais-Suomessa ja Satakunnassa on noin 140 I-ryhmän kaupallista kalastajaa ja noin 360 II-ryhmään kuuluvaa osa-aikaista kalastajaa. Näiden viimeksimainittujen joukko muodosti hankkeen pääasiallisen kohderyhmän. Heidän joukostaan etsittiin kalastajia, jotka olisivat kiinnostuneet kehittämään kalastustaan ammattimaisempaan suuntaan.

Hankkeen tavoite oli osaltaan kalastuselinkeinon jatkuvuuden turvaaminen. Se edellyttää merialueen kaupallisen kalastuksen elinvoimaisuutta ja ammattikalastajien tietotaidon pitämistä ajan tasalla. Hankkeessa selvitettiin, millaiset edellytykset alueella on uusien kalastajien rekrytoimiselle. Lounaiselle merialueelle (Saaristomeri, Selkämeri) etsittiin uusia kaupallisia kalastajia ja toisaalta alalla jo toimivia ”mestareita” opettajiksi. Tavoitteena oli luoda yhdessä järjestöjen, oppilaitosten, oppisopimuskouluttajien, alalla toimivien ammattikalastajien sekä kalastajaksi aikovien kanssa käytännönläheinen tapa ryhtyä kaupalliseksi kalastajaksi.

Hankkeen toiminta-alueena oli Varsinais-Suomi ja Satakunta kattaen Saaristomeren kalatalouden toimintaryhmän sekä Selkämeren- ja Pyhäjärven kalatalouden toimintaryhmän alueet. Sen ensisijaisena kohderyhmänä olivat alueen kaupalliset kalastajat ja sellaiseksi aikovat.

Hankeorganisaatio

Hankkeen hakija ja päätoteuttaja oli Länsi-Suomen Kalatalouskeskus ry, joka on alueellinen kalatalouden neuvonta- ja edistämisyjärjestö. Yhdistyksen tarkoituksena on kalatalouden yleisten edellytysten edistäminen toimialueellaan, ammattimaisen kalastuksen toimintaedellytysten kehittäminen, vedenomistajien ja kalatalousalueiden neuvonta sekä yleisen kalataloustietouden levittäminen. Yhdistys työllistää vakituisesti kuusi henkilöä ja lisäksi projektityöntekijöitä. Länsi-Suomen Kalatalouskeskuksen toimialue käsittää Varsinais-Suomen ja Satakunnan maakunnat ja sen toimipisteet sijaitsevat Turussa ja Porissa.

Hankkeen tukena toimi suunnitteluryhmä, jossa ovat edustettuina hakijan lisäksi kalatalouden toimintaryhmät, Åbolands Fiskarförbund, ammattiopisto Livia, ammattikalastajat, Saaristomeren biosfäärialue ja Turun Yliopisto/Saaristomeren tutkimuslaitos. Hankkeen toteuttamiseksi oli varattu yhteensä 1,5 kuukautta työaikaa jaettuna hankeajalle. Hankkeen projektipäällikkönä toimi Petri Rannikko ja hankeasiantutijana Anu Niinikorpi. Hanke toteutettiin ajalla 1.2. - 30.12.2020.

Tehdyt toimenpiteet

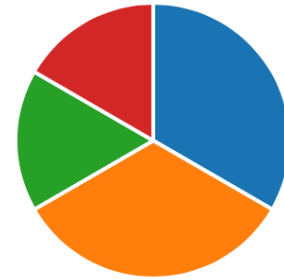
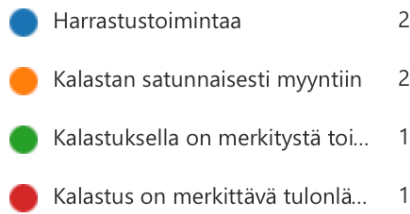
Mestarit ja kisällit

Hankkeen kantava ajatus oli löytää jo alalla toimivien parista ne, joilla olisi mielenkiintoa laajentaa tai tehostaa kalastustaan (kisälli) ja toisaalta ne, jotka voisivat välittää osaamistaan aloittaville kalastajille (mestari). Tätä tekemällä oppimisen -menetelmää on sovellettu Suomessa muilla alueilla ja siitä on saatu hyviä kokemuksia.

Hankkeessa kontaktoitiin kaikki kaupallisiksi kalastajiksi rekisteröityneet henkilöt. Etupäässä II-ryhmän kalastajille laadittiin kysely, jonka tavoite oli löytää kalastuksen laajentamisesta ja kouluttautumisesta kiinnostuneet. Kysymykset muotoiltiin yhdessä suunnitteluryhmän kanssa (liite). Kysely toteutettiin sähköpostikyselynä, missä oli linkki verkkokyselyyn. Kalastajat, joiden sähköpostiosoite ei ollut tiedossa saivat kyselyn postitse. Koska jakoa I ja II ryhmän kalastajiin ei ollut saatavilla, kysely toimitettiin kaikille rekisteröityneille kaupallisille kalastajille hankkeen toimialueella (yhteensä 483 kalastajaa tai kalastusyritystä).

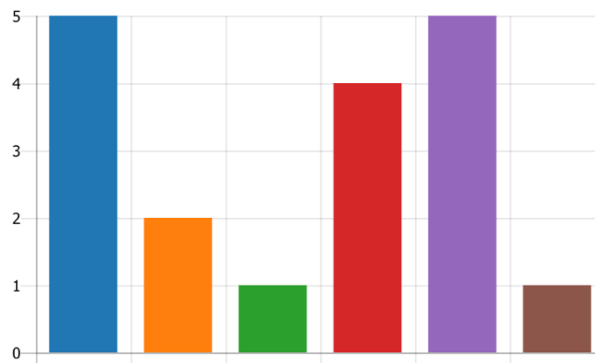
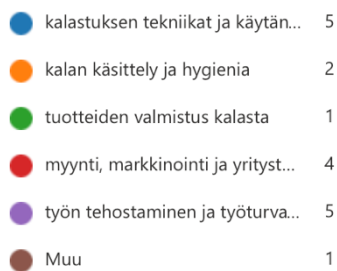
Koulutuksesta kiinnostuneita löytyi kuusi henkilöä, joista neljän kalastus oli satunnaista myyntiin kalastusta tai harrastusta. Kahdelle kalastuksella oli jo merkitystä toimeentulolle. (Kuva 1). Kiinnostuneista viisi oli alle 40-vuotiaita, ja näistä kolme alle 30-vuotiaita. Vain yhdellä oli kalatalousalan koulutusta ennestään (kalanjalostaja).

Kuva 1. Miten kalastus näkyy arjessasi tänä päivänä ?

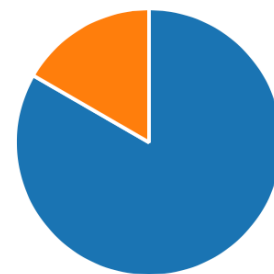
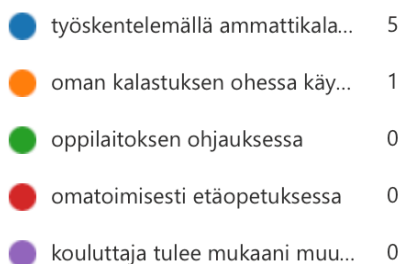
Kysymykseen siitä mistä aihepiireistä kaivattaisiin lisäoppia neljä tai useampi kuudesta vastaajasta nimesi kalastuksen tekniikat ja käytännöt, myynti markkinointi ja yritystoiminta sekä työn tehostaminen ja työturvallisuus. Yksi oli kiinnostunut kaikista esitetyistä teemoista. (Kuva 2.) Esitettyjen koulutusteemojen lisäksi nostettiin esille kalastusalusten kuljettaminen.

Kuva 2. Mistä asioista haluaisit lisää oppia?

Sopivimmaksi kouluttautumistavaksi viisi kuudesta nimesi työskentelyn ammattikalastajan kanssa ja yksi oman kalastuksen ohessa kouluttautumisen (kuva 3). Vastaajien joukossa siis mestari-kisälli-tyyppinen koulutus oli ylivoimaisesti kiinnostavin tapa. Lähes kaikki olivat suhteellisen pitkän kouluttautumiskauden kannalla, viisi kuudesta oli valmis käyttämään kouluttautumiseen aikaa vuoden. Taustalla on todennäköisesti ajatus siitä, että kalastuksen kaikki eri sesongit ja vuoden kierto tulevat käydyksi läpi.

Kuva 3. Mikä olisi sinulle sopivin tapa kouluttautua?

Kouluttautumisesta kiinnostuneiden mahdollisuudet rahoittaa opiskelunsa jakautui kahtia, puolet pystyy rahoittamaan itse, ja toinen puoli kannatti minimipalkkaa opiskelujaksolta.

Halukkuus toimia mestarina

Koska jakoa I- ja II- ryhmän kalastajiin ei ollut saatavilla mestareille suunnattu kysely (liite) toimitettiin kaikille rekisteröityneille kaupallisille kalastajille hankkeen toimialueella, yhteensä 483 kalastajaa tai kalastusyrittystä. Kyselyyn saatiin 9 vastausta ja joukosta löytyi kolme I-ryhmän kalastajaa, jotka olivat valmiita kouluttamaan muita kalastajia oman toimintansa ohessa.

Potentiaalisista mestareista yksi oli rysäkalastaja, yksi troolikalastaja ja yksi kalasti useilla ei pyyntitavoilla. Tärkeimmät kalastuksen kohteena olevat lajit olivat silakka, siika, kuha, kuore, ahven, lahna ja särki.

Opetuksesta haluttiin käypä korvaus, joskin yksi vastaajista arveli oppilaan työpanoksen ehkä riittävän muun kuin mahdollisen paperityön korvaamiseen. Opetusjakson sopivasta pituudesta saatiin vain yksi vastaus: 1-4 kk. Muiden kommenttien kautta välittyi kuitenkin ajatus, että opetuksen tulisi sijoittua kalastuskeskusten mukaan, mikä on ymmärrettävää varsinkin, jos kisällistä halutaan aidosti lisäapua kalastukseen. Vain yksi vastaajista ilmoitti tarpeesta löytää jatkaja työlleen ja mahdollisesti käyttäjä kalustolleen.

Mualla tehdyt koulutushankkeet

Eri puolilla maata on toteutettu useita hankkeita, joiden tavoitteena on ollut lisätä ammattikalastajien määrää ja laskea keski-ikää. Hankkeita on rahoitettu pääosin Euroopan meri- ja kalatalousrahaston tuella. Kaikkien mestari-kisälli-hankkeiden lähtöajatuksena on toteuttaa koulutus yksilöllisesti ja käytännönläheisesti sekä käyttää oppilaitosten asiantuntemusta koulutussuunnitelman laadinnassa. Osassa hankkeesta oli mahdollista suorittaa myös opintokokonaisuuksia ja vaadittavia todistuksia ja pätevyyskirjoja.

Hankkeissa on saavutettu vaihtelevia tuloksia. Osassa kisällien sitouttaminen on ollut haasteellista, mutta toisaalta esimerkiksi Lokan tekojärvellä hankkeen imussa alalle on hakeutunut muitakin kalastajia hankkeen ulkopuolelta. Ilmeistä on kuitenkin että mestari-kisälli-tyyppinen koulutus soveltuu kalastusalalle hyvin. Usein kalastajaksi aikovat eivät halua ”istua koulunpenkillä” vaan luontaisempaa on tekemällä oppiminen. Vanhempi kalastaja pystyy halutessaan siirtämään hiljaista tietoa uudelle kalastajalle. Tieto on usein paikkaan sidottua ja kisälli hyötyy siitä eniten, mikäli pystyy perustamaan oman kalastuksensa samoille seuduille. Yhden mestarin opissa siirtyy vain yhden kalastaja tietoja, joista osa voi olla myös vanhentuneita. Tämä oli huomioitu Lokan hankkeessa ja kisällejä olikin kierrätetty eri mestarien opissa mikä varmasti on eduksi uusien taitojen omaksumiselle ja monipuolisemmalle oppimiselle. Kisällien sitoutumista parantaa yksilöllisen opintosuunnitelman sisällön laatiminen yhdessä opetustahon kanssa.

Mestarien tulee saada hankkeessa myös hyötyä, mikäli heitä halutaan löytyvän. Olisi eduksi, mikäli mestarit olisivat vielä hyvin menestyviä kalastajia. Kisälli tuskin tuo mestarille merkittävästi uutta tietotaitoa, mutta apukäsiä kalastuskeskusten aikana varmasti tarvitaan. On kuitenkin selvä, ettei lyhytaikainen kisälli voi olla kovin

merkittävä apu kalastustyössä. Hankkeissa mestarit olivat motivoitu maksamalla heille korvausta opetustyöstä. Joissain tapauksissa mestaria motivoi löytää itselleen jatkaja ja tästä esimerkkinä on Suomenlahdella toteutettu hanke, missä selkeästi tuettiin sukupolvenvaihdosta. Mestari-kisälli-parit viettävät paljon aikaa samassa veneessä, joten myös henkilökemioiden tulee sopia yhteen. Viimeaikoina toteutettuja mestari-kisälli-hankkeita ovat olleet:

Säkylän Pyhäjärven kalatalouden kehittäminen -hanke. Toteuttaja Säkylän kunta, toteutus 13.11.2019-30.4.2021, budjetti 91 136 €, päärahoitus EMKR, Selkämeren ja Pyhäjärven kalatalouden toimintaryhmä.

Hankkeessa on tavoitteena saada Säkylän Pyhäjärvelle uusia ammattikalastajia mestari-kisälli-tyyppisellä räätälöidyllä koulutusohjelmalla. Lisäksi hankkeessa selvitetään mahdollisuuksia kalojen yhteismarkkinointiin ja myyntiin sekä tutustutaan uusiin kalastusmenetelmiin. Kokonaistavoitteena on vahvistaa ammattikalastuksen asemaa Säkylän Pyhäjärvellä.

Hankkeeseen palkattu työntekijä etsii mahdolliset uudet kalastajat. Kullekin koulutettavalle laaditaan ammattiopisto Livian edustajan ja projektipäällikön toimesta yksilökohtaiset harjoittelu- ja opintosuunnitelmat. Koulutuksen pääosa tapahtuu nykyisten kalastajien kanssa käytännön työtä tehden. Hankkeessa maksetaan tulokkaille ja kouluttajille korvausta sitoutumisesta, tässä tapauksessa kouluttajille pienen kannustinrahan muodossa. Elintarvikkeiden käsittelyyn ja kalastukseen liittyvää koulutusyhteistyötä tehdään Livian kanssa. Tavoitteena on suorittaa kalastajan ammattitutkinnon osa (Kalastus ja pyydysrakentaminen 25 osp ja mahdollisuus on suorittaa myös Ammattikalastajana toimiminen 30 osp). TE-toimiston puolesta tullaan antamaan yrittäjyyteen ja yrityksen perustamiseen ja pyörittämiseen liittyvää koulutusta. Hankkeessa järjestetään myös opintomatkoja muualla Suomessa oleviin mielenkiintoisiin kohteisiin.

Hankkeen ohessa toteutetaan myös kalanmyyntitapojen ja -kanavien selvitys, selvitys mahdollisuudesta perustaa kalastajaosuuskunta sekä markkinointisuunnitelma. Kalastajien toiveiden mukaan hankkeessa tehdään nykyisten kalanmyyntitapojen kuvaus ja selvitetään mahdolliset kalanmyyntikanavat. Lisäksi selvitetään asiantuntijoiden avulla mahdollisuudet kalastajaosuuskunnan muodostamiseen. Hanke on käynnissä ja siinä aloitti kouluttautumisen 5 kalastajaksi haluavaa. Heistä kaksi on vielä mukana. Kisällit ovat suorittaneet näyttökokeita Liviassa. Hankkeen toteutus on kärsinyt jäättömästä talvesta sekä korona-epidemian rajoitustoimista.

Kalastajanpolku - uusien kalastajien saaminen Sodankylään, 1.7.2017 – 31.12.2018. Sodankylän kunta. 51 880 €, Päärahoitus EMKR, Lapin kalatalouden toimintaryhmä

Hankkeen tavoitteena on mahdollistaa kaupallisen kalastuksen mahdollisimman helppo aloitus Sodankylän järvillä. Tavoitteena on luoda uusi innovatiivinen toimintamalli, jossa yhteisöllisen ja eri viranomaisten toiminnan avulla luodaan työpaikkoja kalatalouteen. Keskeistä toiminnassa on kalastajien, kunnan, työvoimaviranomaisten ja Lapin kalatalouden toimintaryhmän yhteistyö. Kalastajanpolun aikana henkilöt suunnittelevat ohjaajien kanssa oman polun yrittäjyyteen ja saavat valmiudet itsenäiseen toimintaan kalastuselinkeinon parissa Sodankylässä. Lokan tekoaltaan kalastajat opastavat uusille kalastajille paikallisten olosuhteiden tuntemusta ja käytössä olevat pyyntimenetelmät. Neuvonnan avulla lisätään yrittäjyyden ja kalastuselinkeinon

osaamista, opitaan tuntemaan kalastuksen ja alkutuotannon lainsäädännön määräyksiä, talouden suunnittelua, omien työskentelytapojen kehittämistä luontaiselinkeinon parissa ja työturvallisuutta.

Hankkeen saavutukset ovat ylittäneet odotukset, sillä uusia kalastajia on aloittanut tusinan verran. Heistä puolet on päätoimisia ja puolet osa-aikaisia. Kaikki eivät ole käyneet Kalastajanpolun koulutuskokonaisuutta, mutta hankkeen siivellä moni muukin on innostunut lähtemään yrittäjäksi. Esimerkiksi hankkeen koordinoija ryhtyi itsekin kaupalliseksi kalastajaksi määräaikaisen pestinsä päätyttyä kunnalla. Motivoituneita uusia yrittäjiä on niin paljon, ettei kaikille halukkaille tahdo löytyä sopivaa asuntoa.

Itä-Suomen mestari-kisälli -hanke, 3.6.2019-30.6.2021, Piällysmies ry (Leader-ryhmä) 53 500 €, päärahoitus EMKR Itä-Suomen kalatalousryhmä,

Hankkeessa toteutettiin "Mestari-Kisälli" -toiminta. Itä-Suomen alueelta valittiin kuusi mestari-kisälli paria vuoden kestävään hankkeeseen. Vuoden aikana kisälli on yhteensä kuusi kuukautta mukana mestari-kalastajan käytännön työssä. Käytännön työn jaksot jaetaan siten, että kisälli pääsee osallistumaan kaikkiin vuoden kierron mukaisiin pyyntitapoihin. Työsuhteesta riippuen joko mestarille tai kisällille maksetaan korvaus työajasta. Yksilöllisten harjoittelujaksojen rungon muodostaa harjoittelusuunnitelma, joka luodaan yhdessä harjoittelijan ja vastuullisen seurantaryhmän kanssa.

Sisä-Suomen kalatalousryhmän Mestari-kisälli -hanke, 29.5.2019 – 31.7.2021, Hanketta rahoittaa ja hallinnoi Sisä-Suomen kalatalousryhmä (EMKR), 143 900 €

Tarkoituksena on rekrytoida uusia kalastajia Sisä-Suomen kalatalousryhmän alueelle. Esiselvityshankkeessa löydetyille kisällille luodaan edellytykset joustavalle työskentelylle mestareiden työpareina. Kisälli työskentelee mestarin opissa yhteensä kuusi kuukautta kalenterivuoden aikana. Tarkoitus on, että kisälli perehtyy kaikkiin eri sesonkien työvaiheisiin. Sekä mestari että kisälli saavat korvauksen lähityöskentelyyn käytetystä ajasta. Mestari-kisälli -hanke toteutetaan yhteistyössä Koulutuskeskus Salpauksen kanssa. Kisällit saavat suorittaa hankkeen lopuksi näyttökokeena kalatalouden perustutkintoon kuuluvan tutkinnon osan ”Ammattikalastajana toimiminen”. Lisäksi kaikki hankkeeseen osallistuvat saavat suorittaa kalatalouden alalla hyödylliset hygieniapassin, ensiapukurssin sekä vuokraveneen kuljettajankirjan. Halutessaan kisällit voivat jatkaa kalatalouden perustutkinnon loppuun hankkeen jälkeen. Hanke on saattanut yhteen kahdeksan kaupallista kalastajaa ja alalle aikovaa henkilöä työpareiksi ympäri Keski-Suomea ja Päijät-Hämettä. Hankkeen aikana osallistujat työskentelevät työpareina yhteensä kuusi kuukautta.

Sukupolvenvaihdos - alueellinen mestari-kisälliprojekti 3, 15.11.2017- 30.6.2019, 47 000 €, Kehittämisyhdistys Sepra ry (Leader -yhdistys)

Hanke on jatkoa kahdelle aiemmalle hankkeelle ja nyt teemana oli sukupolvenvaihdos. Sen tavoitteena oli tarjota kiinnostuneille nuorille mahdollisuus käytännölliseen koulutukseen ja ammattikalastuksen kokeilemiseen siten, että kalastus sopeutetaan nykyisiin vaatimuksiin ja menetelmiin. Kisällit osallistuivat koulutukseen ja harjoitteluun nykyisten ammattikalastajien ohjauksessa. Hankkeessa räätälöitiin

yksilöllisiä harjoittelujaksoja ammattikalastajien ohjauksessa. Yksilölliset harjoittelujaksot perustuvat harjoittelijan tarpeisiin ja niiden suunnittelussa käytetään hyväksi aikaisempien mestari-kisällihankkeiden sekä aiemmin hankittujen koulutuskokonaisuuksien kokemuksia. Yksilöllisen harjoittelujakson rungon muodostaa harjoittelusuunnitelma, joka luotiin yhdessä harjoittelijan ja vastuullisen seurantaryhmän kanssa. Hankkeeseen sisältyi myös opintokäyntejä muiden ammattikalastajien, kalanjalostusyriytysten ja välinevalmistajien luona ja kalan myyntipaikoissa sekä liiketoiminnan tarkastelua. Hankkeessa toteutui 5 mestari-kisälliparia, joista 2 perheen sisäistä.

Mestari ja kisälli II hanke, 2.2.2009-31.12.2010, Kalatalouden ja merenkulun koulutussäätiö, päärahoittaja V-S TE-keskus 261 104 euroa.

Hanke toteutui edellisellä EU-ohjelmakaudella ja oli ensimmäinen mestari-kisällityyppinen hanke. Se toimi koko maan alueella ja perustui koulutukseen oppisopimusperusteisena ammatillisena lisäkoulutuksena henkilökohtaistetun opiskelusuunnitelman mukaisesti. Tietopuolista koulutusta antoivat Savonlinnan ammatti- ja aikuisopisto (viisi kisälliä), Suomen kalatalous- ja ympäristöinstituutti (kolme kisälliä), Ammattiopisto Lappia (kaksi kisälliä), Koulutuskeskus Salpaus (yksi kisälli), Turun aikuiskoulutuskeskus (2 kisälliä), Lapin aikuiskoulutuskeskus (kaksi kisälliä) ja Johtamistaidon Opisto Satakunta (yksi kisälli). Hankkeen rahoittamina osa kisälleistä osallistui useiden eri tahojen järjestämiin ensiapukoulutuksiin, kalastajan perusturvallisuuskurssille, kuljettajakurssille ja palokoulutukseen sekä suoritti hygieniaosaamis- ja tulityökortit.

Koulutuksen aloitti 17 paria, joista kahdeksan kalastusyrittäjäkoulutuksessa, neljä kalastustyöntekijäkoulutuksessa ja viisi kalanviljelytyöntekijäkoulutuksessa.

Hankkeessa vain yksi kalastuksen yrittäjäkisälli perusti oman yrityksen koulutuksen päätyttyä. Kalastustyöntekijäkisälleistä kaksi jäi alalle. Koulutuksensa päättäneistä vesiviljelykisälleistä yksi jäi alalle. Kolme kisälliä jäi mestariyrityksiin töihin.

Kisällejä oli vaikea saada sitoutumaan koulutuksiin, eivätkä koulutukset aina järjestyneet toimivalla tavalla. Yhteydet oppisopimustoimistojen ja oppilaitosten välillä toimivat joissakin tapauksessa huonosti.

Koulutuksen sisältö

Koulutuksen räätälöitävyys henkilökohtaisesti näyttää olevan mestari-kisälli-hankkeiden onnistumiselle tärkeää. Tämä toimintatapa on jo käytössä oppilaitoksissakin erityisesti aikuisopetuksessa. Haastellisinta vaikuttaa olevan kuitenkin motivoituneiden koulutettavien ja kouluttajien löytäminen.

Opiskelusta vai työstä palkkaa?

Kisällin on tultava toimeen opiskeluajan ja perustoimeentulo pitää järjestää jotenkin. Tämän kysely vastaajista puolet pystyi kuitenkin itse järjestämään opiskeluajan toimeentulon. Opiskeluajan toimeentulon varmistamiseksi on

kuitenkin jo olemassa useita rahoitusmahdollisuuksia opiskelijan omasta tilanteesta riippuen. Sen toteuttamisen kehyksenä voi olla oppisopimus, työvoimatuet aikuisopintotuki yms. Oppisopimusjärjestelmä perustuu taas siihen, että opiskelija on työsuhteessa ja saa palkkaa. Nämä kaikki ovat kuitenkin sidottuja tavoitteelliseen tutkintoon tähtäävään opiskeluun, joten mestari-kisälli-hankkeissakin tulee olla mukana vähintään tutkinnon osia, mikäli näitä tukijärjestelmiä halutaan käyttää.

Kisällin motivaation ja työmoraalin tulisi olla sitä luokkaa, että työpanos korvaa hyvinkin mestarin vaivoja. Jos näin ei ole herää kysymys siitä, onko kisälli hakeutumassa ylipäättään oikealle alalle. Kyselyyn vastanneista mestareista kaksi oli kuitenkin sitä mieltä, että opetustyöstä pitäisi saada korvaus. Osa ammattikalastajista on rakentanut kalastuksensa niin että sen pystyy hoitamaan yksin. Tällöin kisällistä ei luonnollisesti ole lisäarvoa mestarille ja korvauksen saaminen on perusteltua.

Ammattikalastajan ammattitutkinto (ammattiopisto Livia)

Ammattikalastuksen ammattitutkinto on tutkinto kaupallisen kalastajan ammattia suunnitteleville henkilöille ja koulutuksen sisältö taipuu hyvin mestari-kisälli ajatteluun. Suoritettavat tutkinnonosat ovat: Kalataloudessa toimiminen, Kaupallinen kalastaminen, Tuoreen kalan käsittely, Yritystoiminta kalataloudessa, Kalapyydysten suunnittelu, rakentaminen ja huolto. Lisäksi voi suorittaa vapaavalintaisia kokonaisuuksia, esimerkiksi kalastusaluksen kuljettajan koulutuksen. Mestari-kisälli on järjestettävissä oppisopimuksella, jolloin euromääräisiä korvauksia mestarille tulee kovin vähän. Oppisopimusjärjestelmä on kuitenkin viime vuosina kehittynyt sangen joustavaksi, ja esimerkiksi sopimusaika voi olla minimissään vain kuukausi. Se perustuu kuitenkin työsuhteeseen, joka voi joissain tapauksissa olla vaikea järjestää.

Mestari-kisälli koulutuksen tuoma lisäarvo ?

Oppilaitosten koulutuksen lisänä mestari-kisälli- koulutus voi tarjota sellaista tietoa mitä on muuten vaikea tavoittaa. Alalla pitkään toimineiden käytännön kokemus siirtyy luonnollisesti eteenpäin. Kaikkea ei tarvitse oppia kantapäähän kautta.

Mestari-kisälli-koulutuksen onnistumiselle vaikuttaa olevan keskeistä, että on yksi hankevetäjä joka ylläpitää mestari-kisälli suhteita ja hoitaa paperityötä kannustaa eteenpäin, etsii yhteistyökuvioita jne. Varsinkin jos kisällit ovat nuoria korostuu hankevetäjän rooli entisestään. Jokaisella kisällillä on kuitenkin omanlaisensa lähtötilanne; samoin mestarilla toimintaympäristönsä ja kalastustapansa. Monipuolisen oppimisen turvaamiseksi mestareita olisi hyvä olla useampia. Kisällin tulisi saada käsitys eri alueiden olosuhteista ja erilaisista kalastusmuodoista. Mestari-kisälli-parit voisivat olla esimerkiksi kiertäviä. Mahdollisuuksien mukaan olisi hyvä tutustua eri kalastustapoihin maanlaajuisesti.

Tämän kyselyn perusteella koulutusmuotoon löytyi ennakoitua vähemmän kiinnostusta, vaikka se suunnattiin alalla jo jollain tavalla toimiville. Laajemman koulutushankkeen toteuttamiselle kuusi kisälliä ja kolme mestaria eivät vielä riitä, koska on melko oletettavaa, että osa keskeyttää tai ei edes aloita koulutusta.

Kustannukset ja rahoitus

Hankkeelle myönnettiin 10 562 euron tuki Euroopan meri- ja kalatalousrahastosta Saaristomeren kalatalouden toimintaryhmän kehyksestä. Tukea myönnettiin 100 % kustannuksista, sillä hanke arvoitiin laajasti yleishyödylliseksi. Hankkeen kustannusmalli oli flat rate 15 %. Hanke toteutui hieman suunniteltua pienempänä, sillä suunniteltuja lehti-ilmoituksia ei katsottu tarpeelliseksi ja matkakustannuksista säästyti varoja.